

W świecie wartości – scenariusz zajęć

do wykorzystania przez wychowawców świetlic
oraz nauczycieli zainteresowanych tematyką zajęć

Autor: Ewa Nowak

Przedmiot: świetlica szkolna

Czas trwania zajęć: 60 minut

Adresat: uczestnicy zajęć świetlicowych – uczniowie klas III-IV

Temat: Na czym polega przyjaźń? – refleksje nad przyjaźnią, jako ważną wartością w życiu człowieka.

Cele główne:

- budowanie zaufania, poczucia bezpieczeństwa i przyjaznej atmosfery,
- wzbudzenie refleksji nad przyjaźnią, jako wartością,
- nawiązywanie nowych przyjaźni.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- aktywnie uczestniczy w zabawach,
- odpowiada na pytania dotyczące obejrzanego filmu pt. „Drzewo, które umiało dawać”,
- określa cechy prawdziwego przyjaciela,
- definiuje pojęcie „przyjaźń”,
- ustala cechy trudne do zaakceptowania w prawdziwej przyjaźni,
- analizuje podobieństwa,
- sporządza listę cech wspólnych z osobą w parze,
- docenia rolę przyjaźni w życiu,
- ocenia zajęcia pod względem atmosfery, atrakcyjności i przydatności w życiu codziennym.

Metody i techniki pracy:

zabawa integracyjna „Powitanie”, praca z filmem pt. „Drzewo, które umiało dawać”, rozmowa kierowana, promyczkowe szeregowanie, mapa pojęciowa, zabawy: „łańcuch przyjaźni”, „Cebula”, „Co nas łączy”, zdania niedokończone, tarcza strzelecka

Formy:

- indywidualna,
- w parach,
- grupowa,
- zespołowa.

Środki dydaktyczne:

film pt. „Drzewo, które umiało dawać”, pocięte paski papieru, karton formatu A4 z wypisanym pojęciem „prawdziwy przyjaciel”, zestaw karteczek z powtarzającymi się cyframi, instrukcje dla grup, arkusze szarego papieru, flamastry, kredki, kolorowy papier, klej, nożyczki, karty z gry „Memory”, papierowa tarcza, samoprzylepne znaczki (strzałki).

Przebieg zajęć:

I. FAZA WPROWADZAJĄCA – zabawa na dobry początek „Powitanie”.

Uczniowie wraz z nauczycielem stoją lub siedzą w kręgu. Nauczyciel wita różne dzieci słowami: „Witam wszystkich, którzy...” i wymienia np. „Witam wszystkich, którzy mają dziś dobry humor”. Powitani machają do siebie rękami. Nauczyciel tak dobiera kategorie, aby każde dziecko chociaż raz zostało powitane. Na zakończenie nauczyciel, nawiązując do tematu zajęć, formułuje powitanie dotyczące przyjaźni: „Witam wszystkich, którzy mają lub chcieliby mieć przyjaciela” oraz „Witam wszystkie dzieci, których jeszcze nie przywitałem”.

Nauczyciel przedstawia dzieciom temat zajęć.

II. FAZA REALIZACYJNA

1. Oglądanie filmu pt. „Drzewo, które umiało dawać” na podstawie książki Shel Silverstein.

https://www.youtube.com/watch?v=rZ_W3LdFwsw&t=13s

Rozmowa z uczniami na temat treści filmu – poszukiwanie odpowiedzi na pytania: Czego pragnął chłopiec w różnych okresach swojego życia? Co drzewo dawało chłopcu? Jakich udzielało mu rad? Jakie były uczucia drzewa wobec chłopca? Chłopca wobec drzewa? Czy i kiedy chłopiec zrozumiał czym jest przyjaźń? Jakie znaczenie w życiu chłopca miała przyjaźń z drzewem?

2. Wykonywanie zadań i zabaw

- a) Zadanie: Promyckowe uszeregowanie – Jakie cechy powinien mieć prawdziwy przyjaciel?

Uczniowie siedzą w kręgu, wokół kartki z napisem „prawdziwy przyjaciel”. Otrzymują po kilka pociętych pasków papieru. Zadaniem każdego dziecka jest zapisanie np. trzech najważniejszych według niego cech, charakterystycznych dla przedstawionego pojęcia. Następnie, po kolei, każdy odczytuje cechy, jakie wypisał i układa je wokół kartki z pojęciem głównym. Jeśli cecha, którą napisał już się pojawiła, dokłada przy niej swoją. W ten sposób powstaną promyczki. Na zakończenie nauczyciel wraz z uczniami podsumowuje zadanie, zwracając uwagę na ważne cechy charakteryzujące prawdziwego przyjaciela.

b) Mapa pojęciowa „Przyjaźń”.

Podział uczniów na 4-5 grupy poprzez losowanie karteczek z powtarzającymi się cyframi lub literami. Przedstawiciele grup przygotowują potrzebne do wykonania zadania materiały (duży arkusz papieru, flamastry, kredki, kolorowy papier, klej, nożyczki). Uczniowie w zespołach w formie graficznej definiują pojęcie, wykorzystując skojarzenia. Pracują według otrzymanych instrukcji: Jak rozumiesz słowo „przyjaźń”? Przedstaw z wykorzystaniem rysunków, haseł, zwrotów, symboli pojęcie „przyjaźń”. Na zakończenie grupy prezentują swoje plakaty, a nauczyciel podsumowuje zadanie.

c) Zabawa „łańcuch przyjaźni”.

Uczniowie chwytają się za ręce, tworząc długi łańcuch przyjaźni, znajdując radość we wspólnej zabawie. Dziecko, które jest na początku łańcucha wykonuje polecenia podawane przez nauczyciela (np. prowadź łańcuch powoli, prowadź w całkowitej ciszy, prowadź szybko, prowadź tupiąc, prowadź w rytm melodii itp.). Polecenia podawane są szybko. Po chwili następuje zmiana prowadzącego łańcuch.

d) Zdania niedokończone „W przyjaźni nie wolno...”.

Nauczyciel zaprasza dzieci do kręgu i, nawiązując do poprzedniego zadania, zachęca do refleksji nad tym, jak utrzymać przyjaźń. Następnie uczniowie w kręgu kończą zdanie: „W przyjaźni nie wolno...”.

e) Zabawa „Cebula”.

Uczniowie tworzą przypadkowe pary (np. poprzez losowanie kart z gry „Memory”). Stają w parach w dwóch kołach, zewnętrznym i wewnętrznym, twarzami do siebie. Dzieci w parach witają się ze sobą, potem wykonują polecenie nauczyciela i żegnają się. Następnie przesuwiają się o jedno dziecko w lewo i to samo wykonują z nowym partnerem. Przykładowe polecenia: pozdróćcie się, powiedzcie co jedliście na śniadanie, przybijcie „piątkę”, powiedzcie o waszych zainteresowaniach, ulubionych przedmiotach, zwierzętach, filmach, książkach, ukońcie się w wyszukany sposób, powiedzcie sobie nawzajem coś miłego. Zabawa ta pozwala na dużą dowolność w jej przeprowadzaniu. Należy tak dobrać zadania do wykonania w parach, aby przełamywały lody, służyły lepszemu poznaniu się poprzez opowiedzenie o sobie, odnalezieniu tego co łączy, ażeby stało się to inspiracją do dalszych rozmów, wspólnych zabaw, nawiązaniu przyjaźni.

f) Zabawa „Co nas łączy”.

Uczniowie pozostają w parach z ostatniej zabawy. Znajdują sobie miejsce w sali i na znak dany przez nauczyciela, w ciągu 5 minut wypisują na kartce jak najwięcej cech, które ich łączą. Wygrywa para, która znajdzie najwięcej podobieństw.

III. FAZA PODSUMOWUJĄCA

Nauczyciel dziękuje uczniom i życzy im, by w swoim życiu spotykali prawdziwe przyjaźnie, które przetrwają lata. Zaprasza uczniów do oceny zajęć pod względem atmosfery, atrakcyjności i przydatności w życiu codziennym poprzez umieszczenie strzałki na papierowej tarczy. Czym bliżej środka umieszczony zostanie znaczek, tym zdaniem ucznia, zajęcia były bardziej udane.

Komentarz do zajęć:

Czym jest prawdziwa przyjaźń? Co jest dla nas ważne w przyjaźni, a czego należy unikać, by przyjaźń trwała? Jak poznać przyjaciela? Zadania ujęte w scenariuszu ukazują dzieciom wartość przyjaźni – ważnej relacji w życiu dziecka, istotnego czynnika w jego rozwoju społecznym, emocjonalnym i poznawczym. Proponowane zabawy budują przyjazną, akceptującą atmosferę, integrują grupę, umożliwiają głębsze wzajemne poznanie się dzieci, zaspokajają – szczególnie ważną dla najmłodszych – potrzebę ruchu, aktywności. Dodatkowym celem jest przeżycie radości płynącej ze wspólnej zabawy.

Bibliografia – propozycje rozszerzające temat:

Byłem nieszczęśliwy bez ciebie: scenariusz zajęć dla klas IV-V szkoły podstawowej / Bożena Wiercińska 2006 // Biblioteka w Szkole. - 2006, nr 4, s. 9

Jak ważny jest przyjaciel? : scenariusz zajęć z elementami biblioterapii dla uczniów przedszkola i szkoły podstawowej / Edyta Lachowska // Poradnik Bibliotekarza. - 2011, nr 7-8, s. 51-52

Jak zostać przyjacielem i znaleźć przyjaciela? : konspekt lekcji wychowawczej / Maria Stabrawa // Wychowawca. - 1998, nr 4, s. 24

Koleżeństwo a przyjaźń : konspekt zajęć wychowawczych w klasie V SP / Elżbieta Gut // Wychowawca. - 2015, nr 6, s. 28-29

Przepis na przyjaźń : scenariusz dla klasy III / Katarzyna Pytlewska // Życie Szkoły. - 2013, nr 7, s. 20-21

Przyjaciel - dobre lekarstwo na samotność : propozycje lekcji wychowawczej dla klasy IV / Beata Gola // Wszystko dla Szkoły. - 2006, nr 3, s. 4

Przyjaźń jako wartość w ocenie dzieci / Małgorzata Kwaśniewska, Justyna Cedro // Nauczanie Początkowe. - 2014/2015, nr 3, s. 36 – 49

Warto mieć przyjaciela. Konspekt zajęć czytelniczych z elementami bajkoterapii / Iwona Lelonek 2015 // Biblioteka w Szkole. - 2015, nr 9, s. 12 – 13